Paul Csavdari

Împaratul cerut de poporul lui Israel

Tensiunea dintre Lege, istorie și idealul unui Uns final

Cererea unui împărat apare explicit în 1 Samuel 8: „Pune peste noi un împărat, ca să ne judece, cum au toate neamurile.” (v. 5). Contextul istoric e clar: Israelul era condus de judecători, dar poporul vrea o autoritate vizibilă, așa cum aveau vecinii lor. Samuel vede în această cerere un semn al neîncrederii în domnia lui Dumnezeu: „Nu pe tine te leapădă, ci pe Mine Mă leapădă, ca să nu mai domnesc peste ei.” (v. 7). Totuși, cererea nu e interzisă de Legea lui Moise – dimpotrivă, e anticipată.

Deuteronom 17:14-20 reglementează această situație: „Când vei zice: ‘Vreau să pun un împărat peste mine, ca toate neamurile care mă înconjoară’, să pui peste tine un împărat pe care-l va alege Domnul, Dumnezeul tău.” Textul subliniază că alegerea trebuie să fie făcută de Dumnezeu, împăratul să fie israelit și să rămână supus Legii. În plus, i se cere să nu caute bogăție, să nu aibă multe femei și să nu se ridice deasupra fraților lui. Această reglementare arată că Legea nu interzice dorința de a avea un împărat, dar îi impune un cadru strict: împăratul nu e mai presus de popor și nici de voia lui Dumnezeu.

Dumnezeu domnește invizibil

În ciuda acestui cadru legal, 1 Samuel 8 dezvăluie tensiunea reală: deși cererea e permisă, motivația poporului trădează o altă așteptare – un împărat „ca toate neamurile”, cu putere omenească vizibilă. Această dorință nu e respinsă de Samuel pe baza Legii, ci pe baza principiului spiritual: Dumnezeu domnește invizibil și personal, iar un împărat vizibil riscă să devină un substitut pentru încrederea directă în Domnul.

Samuel, la porunca lui Dumnezeu, le spune poporului ce va face un astfel de împărat: „El vă va lua fiii și-i va pune la carele lui… vă va lua ogoarele… veți fi robii lui.” (1 Samuel 8:11-17). E o descriere a abuzurilor inevitabile ale puterii omenești, chiar când e legală și chiar când e unsă de Dumnezeu. Textul nu spune că cererea e un păcat direct, ci că ascunde o vulnerabilitate: tendința omului de a înlocui domnia divină cu o autoritate vizibilă, care să-i ofere siguranță și stabilitate – dar și care poate deveni abuzivă.

Istoria împăraților lui Israel confirmă acest diagnostic. Saul e primul împărat, ales prin sorți și uns de Samuel. La început, pare umil și ascultător. Dar în scurt timp își pierde încrederea în Dumnezeu și își asumă prerogative care nu-i aparțin, cum ar fi aducerea jertfei înaintea lui Samuel. Pedeapsa e clară: Dumnezeu îl respinge. David e următorul împărat, ales și el de Dumnezeu, descris ca „om după inima Lui". Totuși, David cade în păcatul cu Bat-Șeba și în abuzuri de putere. Chiar dacă el se pocăiește, istoria arată că nici el nu a putut rămâne complet fidel idealului legii din Deuteronom.

Solomon, fiul lui David, duce și mai departe slăbiciunea umană: deși e înțelept și construiește templul, sfârșește prin a acumula bogăție, femei și idoli – exact ce Legea avertiza. Regii care vin după el, împărțiți între regatul de nord (Israel) și cel de sud (Iuda), confirmă același tipar: niciunul nu reușește să trăiască idealul împăratului smerit, frate între frați, care să nu se ridice deasupra lor.

Această istorie arată clar că Legea a oferit un ideal, dar nu o garanție. Dumnezeu a ales împărații – dar nu a forțat fidelitatea lor. În spatele cererii poporului de a avea un împărat stă o realitate omenească: nevoia de vizibil, de un simbol al puterii. Dar puterea, chiar și atunci când e legitimă și unsă, expune mereu la ispite. Aceasta e tensiunea fundamentală: Legea trasează un ideal, dar libertatea omului face ca realitatea să fie mereu vulnerabilă.

Un „urmaș" veșnic pe tronul său

În același timp, ideea de împărat nu dispare din planul lui Dumnezeu. Dincolo de eșecurile personale ale regilor, Dumnezeu îi promite lui David un „urmaș" veșnic pe tronul său (2 Samuel 7:12-16). Profețiile ulterioare – Isaia, Ieremia, Ezechiel – vorbesc despre un Uns care va domni nu doar peste Israel, ci și ca reprezentant perfect al lui Dumnezeu. Acest Uns trebuia să fie nu doar un împărat omenesc, ci și un păstor care să nu cadă în ispită, care să asculte în mod desăvârșit de voia divină.

Această idee e cheia pentru a înțelege de ce, în Noul Testament, Mesia – Isus – e prezentat nu doar ca un împărat de „pe linia lui David", ci ca singurul care împlinește pe deplin idealul Legii. Spre deosebire de toți ceilalți împărați, Isus nu folosește puterea pentru sine. Nu ia ogoarele și fiii poporului – ci Se dă pe Sine pentru popor. În loc să abuzeze de autoritate, El spune: „Eu sunt Păstorul cel bun. Păstorul cel bun își dă viața pentru oi." (Ioan 10:11).

Această poziție unică a lui Isus confirmă că idealul Legii din Deuteronom – un împărat smerit, frate între frați, care nu-și ridică inima – nu putea fi atins de niciun om obișnuit. Doar Unsul – cel care nu cade în ispitele puterii – poate împlini cerința. În același timp, istoria lui Israel arată de ce a fost nevoie de un astfel de Uns: nu pentru că Legea era nerealistă, ci pentru că niciun om, oricât de uns, nu e imun la ispite.

Un împărat care să rămână un simplu slujitor al voii lui Dumnezeu

Textele nu spun explicit „de aceea trebuia să vină Mesia”, dar tot contextul biblic duce acolo: poporul a cerut un împărat – Legea i-a dat un cadru, Dumnezeu a ales – dar slăbiciunea omului a arătat că idealul e mai mare decât orice împărat pământesc. Isus nu anulează Legea, ci o împlinește – nu ca un împărat cuceritor, ci ca un Uns care rămâne supus voii divine chiar în fața morții.

Astfel, cererea poporului din 1 Samuel 8 nu e un păcat interzis de Lege, dar e și un test al inimii: vrei un împărat ca „toate neamurile” – sau vrei un împărat care să rămână un simplu slujitor al voii lui Dumnezeu? Istoria arată că toți au eșuat, dar Unsul final – Isus – a împlinit ceea ce niciun alt împărat nu a putut.

Aceasta e linia clară pe care o trasează textele: un cadru legal permis de Lege, o realitate istorică a slăbiciunii umane și un ideal pe care doar Unsul – și nu oricare om – îl putea împlini. Fără morală, fără „sfaturi” – doar o constatare a unui plan care s-a desfășurat, cu libertatea omului și cu fidelitatea absolută a Unuia singur.